

Европейският зелен пакт: Петте най-важни аспекта, които трябва да бъдат взети предвид

На 16 юли 2019 г. госпожа Урсула фон дер Лайен представи насоките за политическите приоритети на следващата Европейска комисия (2019 - 2024 г.). В нейния дневен ред са определени шест основни амбициозни цели за Европа през следващите пет години, първата от които е да се изработи¹ "Европейски зелен пакт" в рамките на първите 100 дни от мандата на Европейската комисия.

Сега е моментът

Настоящият темп на затопляне на климата и загуба на природни местообитания и видове е без прецедент в човешката история. **Възможността за ограничаване покачването на температурата до 1.5°C изтича бързо и над един милион биологични вида са застрашени от изчезване.** Свързаните с околната среда рискове – включително

екстремните климатични проявления, бездействието по отношение на климата и загубата на биоразнообразие – вече се разглеждат като най-големите предизвикателства пред човечеството, смята Световният икономически форум². Необходими са действия в безпрецедентен мащаб, а традиционните разбирания за това кое е политически възможно трябва да бъдат преразгледани. Преди всичко **трябва да признаем, че кризите с климата и биоразнообразието са „двете страни на една и съща монета“ и не могат да бъдат разглеждани и овладени поотделно.** Опазването и възстановяване на екосистемите е от съществено значение както за ограничаване на изменението на климата, така и за предотвратяване на по-нататъшна загуба на биологично разнообразие.

При условие, че е съизмерим с предизвикателствата и добре развит и приложен, **един интегриран и междусекторен подход на ЕС за справяне с изменението на климата и влошаването на околната среда би представлявал забележителна промяна при разработване на европейските политики.** Това ще бъде от полза не само за околната среда и за гражданите на ЕС, но също така ще подобри икономическата позиция и конкурентоспособност на ЕС в световен мащаб.

По-долу посочваме петте аспекта, които според WWF, предстоящият Европейски зелен пакт трябва да развие като мерки и цели за прилагане, за да се превърне в смислен отговор за справяне с двойната криза с климата и биоразнообразието от страна на ЕС. **Основните аспекти на тези мерки и цели са обхванати в настоящата позиция по-долу:**

Пет аспекта, които Европейският зелен пакт задължително трябва да обхване:

1. **Определяне на взаимно подкрепящи се научно-обосновани цели за декарбонизация и възстановяване на природата**
2. **Въвеждане на моделни инициативи за преход към устойчиви хранителни системи в ЕС и коригиране на глобалния отпечатък на ЕС върху околната среда**
3. **Фокус върху резултатите: нулева толерантност към неспазване или слабо прилагане на екологичните закони**
4. **Спиране на всякаква финансова подкрепа за увреждащи природата икономически дейности, като например използването на изкопаеми горива, и пренасочване на публичното и частно финансиране към устойчива икономика с неутрално въздействие върху климата**
5. **Гарантиране на справедлив преход, при който никой не е изоставен, справедлив за хората и за околната среда**

Включване на Зеленият пакт във всички политики и действия на ЕС

Групата от комисари, ръководена от Изпълнителния заместник-председател Франс

---

² [Изявление на WWF относно Доклада от 2019 г. на СИФ за глобалните рискове, 16 януари 2019 г.](#)

Тимерманс, трябва да гарантира, че Зеленият пакт ще развие тези пет аспекта и те ще обхванат всички съответни политики, включително земеделие, здравеопазване, транспорт, енергетика, сближаване и реформи, както и околна среда и океани, и климат. За да има успех, Европейският зелен пакт трябва също така да бъде подкрепен с работа по устойчиво финансиране, ръководена от Изпълнителния заместник-председател Валдис Домбровскис, както и с търговски и международни партньорства.

Демонстриране на лидерство в международен план

Глобалните усилия да останем в рамките на сценария за ограничаване покачването на температурата до 1,5° и спирането загубата на биологично разнообразие, ще демонстрират лидерството на ЕС ако има последователни действия на местно ниво. **Следователно мерките, предложени в рамките на Европейският зелен пакт, следва да вземат предвид тяхното международно измерение и последици.** ЕС трябва да осигури значима и адекватна подкрепа за страните партньори и да увеличи своята финансова помощ като част от усилията за мобилизация на ресурси в световен мащаб за овладяване на глобалните кризи с климата и биоразнообразието.

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВЗАИМНО ПОДКРЕПЯЩИ СЕ НАУЧНО-ОБОСНОВАНИ ЦЕЛИ ЗА ДЕКАРБОНИЗАЦИЯ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИРОДАТА

За да бъде ефективен, Европейският зелен пакт трябва да съдържа амбициозна пътна карта, основаваща се на подходящи правно обвързващи цели, както и незабавни широкообхватни действия както за климата, така и за биоразнообразието. Опитът с предишни стратегии (като напр. програмите за действие в областта на околната среда) показва, че не е достатъчно само да се поставят цели, ако не са подкрепени от конкретни и всеобхватни действия, заедно с ясна отчетност.

Въз основа на политическите приоритети, Европейският зелен пакт на Урсула фон дер Лайен следва да определи две основни цели:

- Постигане на въглеродна неутралност (т.е. нулеви нетни емисии) на ЕС до 2040 г. [засега фон дер Лайен се ангажира единствено с постигане на това до 2050 г.];
- Съкращаване загубата на биоразнообразие на сушата и в морето през следващите пет години и изместване на посоката и фокусиране върху спиране на загубата на биоразнообразие до 2030 г., както в световен мащаб, така и в рамките на ЕС.

Тези основни цели трябва да бъдат подкрепени с редица други документи, като европейски Закон за климата и Стратегия на ЕС за спиране загубата и възстановяване на биологичното разнообразие до 2030 г. При разработването на тези и други **правно-обвързващи инструменти** ще бъде изключително важно да се признае, че кризите с климата и биологичното разнообразие са „двете страни на една и съща монета“ и те не могат бъдат овладени поотделно. Причините за тези кризи често са едни и същи, последствията от тях се подсилват взаимно, а предложените решения не винаги са насочени към справяне и с двете предизвикателства едновременно. Тази практика трябва да се прекрати, защото не само, че спиране увреждането на околната среда и обръщането на тенденцията за загубата на природни местообитания ще е от голяма полза за адаптирането към изменението на климата и смекчаването на последиците от него, но също така ограничаване покачването на глобалната температура до 1,5°C ще намали драстично риска от масово изчезване на видове и загуба на естествени местообитания.

"Ако искаме да защитим нашето биологично разнообразие трябва да се справим с изменението на климата. Но за тази цел трябва да опазим нашето биологично разнообразие сега. Това не са отделни проблеми, а е проблем с един и същ произход. Те лесно могат да се мултиплицират и на практика са сред най-големите предизвикателства пред човечеството в наши дни", каза Патрисия Еспиноза, изпълнителен секретар на Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата.

Цели, свързани с климата

В предстоящия европейски Закон за климата, ЕС като цяло трябва да потвърди отново ангажимента си за ограничаване покачването на температурата до 1,5°C, както е заложено в Парижкото споразумение. Като се има предвид отговорността

за историческите емисии, Съюзът следва да се ангажира с постигане на неутрално въздействие върху климата (нулеви нетни емисии) до 2040 г. и преминаване към отрицателни нетни емисии след това. Разбира се следващите пет до десет години са критични, ако искаме да не надвишим целта от 1,5°C, така че в допълнение към дългосрочната цел е необходимо постигането на следните по-конкретни цели през идните години:

- Повишаване на целта на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове за 2030 г. от 40% до най-малко 65% като част от представянето конкретните цели на Зеления пакт след изтичането на първите 100 дни от мандата на новата Комисия;
- Цел за удвояване на количеството отведен CO₂ чрез поглъщане на въглерода в рамките на ЕС до 2030 г., по-специално чрез възстановяване на екосистемите (вж. по-долу); и
- Създаването на механизъм за определяне на общи цели за 2035 г. и докладване за постигнатия напредък на всеки пет години след това – в съответствие с циклите на Парижкото споразумение.

Няколко държави-членки в ЕС вече се ангажираха да постигнат въглеродна неутралност много преди 2050 г. Наскоро Финландия обяви решението си да постигне нулеви нетни емисии до 2035 г. и неутрално въздействие върху климата до 2050 г. По същия начин Швеция планира нулеви нетни емисии до 2045 г. Страни като Дания също показаха, че са възможни по-амбициозни действия в краткосрочен план, като страната се цели в намаляване на емисиите на парникови газове със 70% до 2030 г.

За да се постигне цялостна въглеродна неутралност на европейската икономика, предстоящият Закон на ЕС за климата трябва да изисква привеждане на секторното законодателство в съответствие с климатичните цели, включително промишлеността и енергетиката, сектори, които често се считат за "трудни за понижаване на емисиите". За целта обявените европейски стратегии за индустриалната политика или кръгова икономика трябва да бъдат изцяло съобразени с Европейския зелен пакт. Дългосрочната визия на Европейската комисия за просперираща, модерна, конкурентноспособна и неутрална по отношение на климата икономика от ноември 2018 г. показва възможностите, които съществуват в секторите с високи емисии, като напр. тези за производство на стомана, цимент и химикали, да се реализира преход с нулеви въглеродни емисии чрез кръговрат на веществата, инвестиции в технологии за енергоспестяване, възобновяема енергия и пробив на чисти технологии. **В основата на новата стратегия за кръгова икономика трябва да бъде поставено в посока абсолютно намаляване на разхищението на ресурси в Европа.**

Цели, свързани с биологичното разнообразие

Вече от няколко десетилетия ЕС си е поставил амбициозни цели в областта на биологичното разнообразие, но системно не успява да ги постигне поради липса на отчетност и съгласуваност между политиките и пряко прилагане в държавите-членки. **Ето защо предложената стратегия за биоразнообразие за 2030 г. трябва да се откаже от доброволните ангажименти и вместо това да определи правно обвързващи цели за всички държави в ЕС.** Тя трябва да определи как точно ЕС и държавите-членки възнамеряват да ограничат до 2030 г. загубата на биоразнообразие на сушата и в морето и да започнат още през следващите пет години възстановяването на природата, както в ЕС, така и в световен мащаб. Правно обвързващата стратегия следва

(1) да се възползва в пълна степен от съществуващите достижения на правото на ЕС в областта на околната среда и да гарантира, че държавите-членки ще приложат изцяло съществуващите екологични закони и

(2) да определи задължителни цели, когато законите в областта на опазването на околната среда все още не предвиждат такива. Тя следва да се ръководи от следните принципни цели:

- Да се гарантира, че до 2030 г. всички видове, защитени съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците, ще имат благоприятно или подобро природозащитно състояние. Да се възстанови доброто екологично състояние на по-голямата част от реките, езерата, потоците, влажните зони, подпочвените води, преходните и крайбрежните води най-късно до 2027 г., както е предвидено в Рамковата директива за водите и в съответствие с ангажимента за нулево замърсяване, поет от Урсула фон дер Лайен. Сладководните видове по целия свят са намалели с 83 % между 1970 и 2014 г., така че не може да има стратегия на ЕС за биологичното разнообразие без да се обърне особено внимание на сладководните екосистеми;
- Спешно да се постигне добро екологично състояние (GES) в морските води на ЕС до 2020 г., за което да се поемат и ангажименти и за защита на ресурсната база, от която зависят икономическите и социалните дейности, свързани с морето, както е определено в Рамковата директива за морската стратегия. Над 40 % от европейските граждани живеят в крайбрежните райони и разчитат на това морски екосистеми да са в добро състояние за храната си и снабдяването с морски продукти.
- Да се увеличи настоящата цел от 10% защитени морски зони до поне 30% най-късно до 2030 г., както и да се гарантира ефективна защита и управление на всички морски територии.

Широкообхватна цел за възстановяване на екосистемите

За да се гарантира успешното реализиране на ангажиментите по отношение на климата и биологичното разнообразие в Европейския зелен пакт, той трябва да **включва широкообхватна правно обвързваща цел за възстановяване на 1 милион квадратни километра природни екосистеми до 2030 г., чрез възстановяване на естествени гори, влажни зони, екстензивно поддържани тревни местообитания и крайбрежни територии. Това ще допринесе за удвояване нивата на поглъщане на въглероден диоксид в ЕС до 2030 г. (вж. по-горе) и също така ще повиши устойчивостта на екосистеми и хората към негативните въздействия от изменението на климата.**

Природосъобразни решения, като напр. опазването на останалите незасегнати естествени екосистеми и засилване на усилията за възстановяване на местообитанията в рамките на ЕС и извън него, не само ще спомогнат за справяне с изменението на климата, но също така ще осигурят защита от наводнения, пречистване на водата, подобро качество на въздуха и нови места за отдих за хората, като същевременно ще осигурят храна за хората живеещи в тези екосистеми или зависещи от тях. Такива решения са най-приемливите в социален аспект, икономически най-изгодни са и носят най-малък риск за климата и инвестициите. В случаите, при които дейности за постигане на целите, свързани с климата вредят на биологичното разнообразие – например стимулите на ЕС

за отглеждане на биоенергийни култури или добив на горска биомаса за енергия, трябва спешно да бъдат преразгледани.

2. ВЪВЕЖДАНЕ НА МОДЕЛНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ПРЕХОД КЪМ УСТОЙЧИВИ ХРАНИТЕЛНИ СИСТЕМИ В ЕС И КОРИГИРАНЕ НА ГЛОБАЛНИЯ ОТПЕЧАТЪК НА ЕС ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Начинът, по който добиваме и управляваме природните ресурси в световен мащаб и в Европа има огромно влияние върху емисиите на парникови газове и върху състоянието на природата, включително почвите, водите и видовете на сушата и в морето. ЕС е сред основните световни вносители на редица стоки, свързани със загуба на природа и въздействие върху климата. През 2010 г. земята, използвана за задоволяване на нашето потребление в ЕС, само за селскостопански продукти и услуги, е била 269 милиона хектара. Почти 40% от тази земя е извън Европа, а това е площ с размера на Италия и Франция взети заедно. Това ползване е предизвикало обезлесяване, промени в екосистемите и деградация на почвите. В допълнение на това, предлагането в ЕС на морски продукти, включително рибни продукти и продукти от аквакултури се е увеличило достигайки над 14 милиона тона годишно, от които 70 % се внасят.

В Европа 40 % от мрежата на ЕС от защитени зони "Натура 2000" са обработваеми земи, а земеделските местообитания са тези, които се определят като такива в неблагоприятно "природозащитно състояние"³. Неустойчивото земеделие и риболов също излагат на риск и много други критични екосистемни услуги, които са в основата на производството на храни, като например опрашването. Запазването на статуквото в производството и консумацията на храни не е решение за ЕС, ако той се отнася сериозно към овладяването на кризата с климата и опазване на природата.

Европейският зелен пакт трябва да осигури преход към устойчиви хранителни системи в ЕС и да намали глобалния отпечатък на ЕС върху околната среда, чрез изготвянето на:

- **Ново законодателство като част от по-широк план за действие на ЕС с цел да не се допускат на пазара на ЕС продукти, които водят до обезлесяване, разрушаване на екосистеми и нарушаване на правата на човека.** Това ще позволи въглеродният диоксид да остане в океана, почвата и растителността, което ще помогне да се избегне допълнително ускоряване на изменението на климата, и ще спре разрушаването на ценни екосистеми и загуба на биологичното разнообразие в тях.
- **Дългосрочна стратегия за постигане на устойчиво потребление и производство на храни в Европа.** Тя ще включва прилагането на действащото законодателство на ЕС в областта на производството на храни и морски продукти, както ще инициира и дълбока реформа на Общата селскостопанска политика, за да се подпомогне преминаването към

---

³ Европейска комисия (2015 г.). Състояние на природата в Европейския съюз, на разположение на адрес: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0219&from=EN>.

селскостопанска система и производство, което опазва природните ресурси и подобрява потенциала за съхраняване на въглерод на почвите и растенията. Начинът на хранене и потребление трябва да са част от по-широката стратегия "От фермата до трапезата", която има за цел да насочи консумацията на животински протеини, включително морски продукти, към здравословни и устойчиви нива.

3. ФОКУС ВЪРХУ РЕЗУЛТАТИТЕ: НУЛЕВА ТОЛЕРАНТНОСТ КЪМ НЕСПАЗВАНЕ ИЛИ СЛАБОТО ПРИЛАГАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ ЗАКОНИ

В няколко области ЕС вече разполага с добре разработени и приложими екологични закони. Такъв е по-специално случаят със защитата на видовете и местообитанията, риболова и управлението на водите, както и опазването на морската околна среда⁴. Тези политики обаче все още не са успели да достигнат пълния си потенциал. Слабото прилагане и неспазването на законите от националните правителства дава възможност да продължи бездействието и незаконните действия. Вследствие на това по данни на Комисията се губят поне 55 милиарда евро годишно⁵.

Също така, Плановете за климат и енергетика за 2030 г. на повечето държави-членки не отговарят на амбицията на Парижкото споразумение – показват слабо ангажиране с общоприетите правила и цели, а в страните от Източна Европа се фокусират в използването на горска биомаса за възобновяема енергия, с което постигането на целите за климат рискуват да се нанесат сериозни щети върху горите в региона.

Освен това, няколко слабо разработени секторни политики и закони на ЕС допълнително засилват екологичния натиск, като напр. неустойчивото земеделие и използване на земя или неустойчивото изграждане на инфраструктура (нова пътна и газова инфраструктура, водноелектрически централи и др.). **В този контекст трябва да се гарантира, че Европейският зелен пакт ще съдържа правило за "нулева толерантност" към неприлагане на мерките за постигане на целите, с ясни механизми и отчетност, така че всички държави-членки да реализират съвместно постигането на целите и високите амбиции, както и да се гарантира последователността и приложимостта на политиките. Ако това не стане, съществуващите, и бъдещи цели и амбиции, заложили и чрез Зеления пакт, ще останат да съществуват само на хартия.**

Повишаване капацитета на служителите за прилагане на законите и постигане на целите

За да се справи с неправилното отношение, неразбирането и неспазване на

---

4 Директиви за птиците и местообитанията, Рамкова директива за морската стратегия и Рамкова директива за водите

5 COWI и Eunomia (2019 г.), "Разходи, произтичащи от неприлагането на правото на ЕС в областта на околната среда", на разположение на адрес:

https://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/study_costs_not_implementing_env_law.pdf

постигане на целите, Европейският зелен пакт трябва да включва подход и стратегия, която гарантира, че Европейската комисия и държавите от ЕС ще засилят прилагането и изпълнението на съществуващото законодателство на ЕС в областта на околната среда и климата, включително чрез ограничаване използването на изключения в прилагане на законодателството. За тази цел Европейската комисия трябва да увеличи капацитета на своите служители и вътрешните си ресурси, по-специално в тези служби, които се занимават с политиките в областта на климата и околната среда. Това ще помогне да се подsigури достатъчен капацитет на служителите за включване на мерките касаещи околната среда и климата в секторните политики разработени от службите на Комисията, както и за по-добро подпомагане на държавите-членки в процеса на прилагане и за надлежно разглеждане на жалби и внасяне на нарушения в Съда на Европейските общности. Когато държавите-членки се бавят, Комисията трябва да предприеме действия. Комисията следва също така да въведе прозрачен процес за разглеждане на жалби и да се възползва в пълна степен от временните мерки за предотвратяване на вреди преди да бъдат взети окончателни решения по някои дела. Държавите-членки също трябва да гарантират увеличаване капацитета и бюджета на ресорно отговорните си структури, така че транспонирането на законодателството и припознаването на мерките за постигане на общите цели от Зеления пакт да не бъде възпрепятствано или несвършено от липсата на достатъчен човешки капацитет и знания, или недостатъчен брой служители, които работят за прилагането и постигането на целите.

Реорганизация на Европейския семестър

За да се гарантира, че всички политики и закони на ЕС съответстват на целите на Европейския зелен пакт, Европейския семестър трябва да бъде цялостно реорганизиран в паралелен процес, като се обединят усилията на заместник-председателите Франс Тимерманс и Валдис Домбровскис. В бъдеще, Европейският семестър трябва да интегрира всички цели на Европейския зелен пакт, за да се гарантира, че държавите-членки ще постигнат конкретен и измерим напредък по отношение на общите цели на ЕС. За да може Семестърът, който понастоящем е основен инструмент за икономическо управление, да интегрира целите за устойчиво развитие, с които се ангажира Председателя фон дер Лайен, е необходима всеобхватна стратегия за прилагане на Целите за устойчиво развитие. Това ще осигури на държавите-членки ясна, специфична за ЕС рамка, на базата на която да предоставят отчетност за напредъка си по време на процеса на реализиране на целите на Европейския семестър.

Избягване на отрицателните въздействия от принципа "колкото влиза, толкова излиза"

Предложеният принцип "колкото влиза, толкова излиза" (one in, one out) е трудно съвместим с амбициите, изразени като основа за Европейския зелен пакт и рискува да подкопае и заличи всички ползи от така необходимите нови законодателни инициативи по Пакта. Необходимостта от нови защитни мерки не означава, че съществуващите трябва да бъдат захвърлени. Има множество доказателства, че законодателството в областта на околната среда носи явна добавена стойност за ЕС и не създава ненужни пречки за бизнеса. Ето защо е наложително въвеждането на нови инициативи да не означава, нито да води до отслабване на съществуващите закони и политики или обратно.

Предложеният принцип "колкото влиза, толкова излиза" да не води до ефект на "охлаждане", при който така необходимите нови мерки да не се прилагат поради игра с произволни числа или други обяснителни причини.

4. СПИРАНЕ НА ВСЯКАКВА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА УВРЕЖДАЩИ ПРИРОДАТА ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ, КАТО НАПРИМЕР ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИЗКОПАЕМИ ГОРИВА И ПРЕНАСОЧВАНЕ НА ПУБЛИЧНОТО И ЧАСТНО ФИНАНСИРАНЕ КЪМ УСТОЙЧИВА ИКОНОМИКА С НЕУТРАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КЛИМАТА

Продължаване на предоставяне на публични средства и осигуряване на благоприятни данъчни режими за тези, които замърсяват или изострят кризата с климата от страна на правителствата и политиците, е непоследователна политика. От една страна,

а) следва да се предложат нови мерки за гарантиране на допълнителни публични и частни инвестиции в развитие на устойчива икономика, а от друга страна,

б) трябва да бъде предложена пътна карта за това как напълно да се премахнат субсидиите и публичното финансиране на увреждащи околната среда дейности, в рамките на мандата на Комисията фон дер Лайен.

Премахване на вредните за околната среда субсидии

Незабавно прекратяване на публичната подкрепа за увреждащи природата икономически дейности, като напр. разработване и използване на изкопаеми горива, е жизнено необходимо за успеха на Европейският зелен пакт.

Според МВФ само в Европа през 2017 г. субсидиите за изкопаеми горива са възлизали на 289 млрд. долара⁶ годишно. Като част от Европейския зелен пакт, ЕС трябва да предвиди законодателство, което да гарантира, че до края на 2020 г. ще бъдат премахнати субсидиите, ще се прекрати освобождаването от данъци и публичното финансиране за разработване и използване на изкопаеми горива. Това трябва да важи и за финансирането от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ): Комисията трябва да подкрепи енергийна политика на ЕИБ, която не включва изкопаеми горива и да мултиплицира този механизъм и на национално ниво към другите финансови механизми и институции. В съответствие с това, Комисията следва да прикани държавите-членки да премахнат постепенно неустойчивите, национални субсидии и държавното финансиране, по-специално чрез реформиране на Европейския семестър и гарантиране, че той подкрепя, например, екологичното данъчно облагане и "зеленото" бюджетиране.

По същия начин другите вредни за околната среда субсидии в ЕС и осигуряването на публична подкрепа, като напр. такива, които водят до свръхриболов, неустойчиво

---

⁶ <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/05/02/Global-Fossil-Fuel-Subsidies-Remain-Large-An-Update-Based-on-Country-Level-Estimates-46509>

земеползване, изграждане на нови ВЕЦ заради субсидии или развитие на неустойчив и замърсяващ транспорт и прилежащата му инфраструктура в Европа, и в световен мащаб, трябва да бъдат незабавно спрени.

По отношение на субсидиите в областта на рибарството ЕС трябва да се увери, че не разрешава субсидии за построяването на риболовни кораби, подмяната и модернизацията на двигатели в рамките на новия бюджет на ЕС. Тези субсидии биха допринесли за свръхкапацитета и прекомерния риболов и не биха били в съответствие с позицията на ЕС в рамките на Световната търговска организация за сключване на глобално споразумение за забрана на вредните субсидии за риболов.

Увеличаване на публичните средства за финансиране на прехода

Както бе припознато в Политическите приоритети на новата Европейска Комисия, ще са необходими широкомащабни инвестиции в развитието на устойчива икономика и те трябва да включват както публично, така и частно финансиране. Само за да се постигнат сегашните климатични цели на ЕС за 2030 г., ние се нуждаем от 180-200 милиарда евро годишно допълнителни инвестиции в енергийна ефективност и възобновяема енергия. Ще са необходими дори още повече инвестиции за постигане на климатична неутралност, както и за постигане на напредък по отношение на другите екологични цели на ЕС в областта на водите, ефективността на използване на ресурсите и поддържане и възстановяване на екосистемите. **Следователно инвестициите от 1 трилион евро, обещани да бъдат осигурени през следващото десетилетие в Политическите приоритети на новата ЕК, трябва да са в допълнение към вече поетите ангажименти – напр. чрез разширяване на фонда "InvestEU" и програмата за издаване на зелени облигации на ЕИБ, които облигации ще бъдат изкупени основно от Европейската централна банка, както беше споменато от новия ѝ президент - Кристин Лагард.**

Бюджетът на ЕС за следващите седем години може да има съществен принос и да послужи като пример, който да бъде последван и от частните инвестиции. **За да се справим с предизвикателствата пред нас, 50% от предстоящия бюджет на ЕС трябва задължително да бъде инвестиран в мерки и дейности, свързани с климата и биоразнообразието, като трябва да се гарантира, че останалата част от бюджета няма да оказва негативен натиск върху климата или околната среда.** Текущото проследяване на разходите трябва да се подобри, така че изпълнението на ангажиментите по отношение на разходите да може да измерва напредъка по-реалистично, както и да се избегне свръхотчетността на политиките, които реално не дават достатъчен принос за постигане на целите.

Пренасочване на частното финансиране от "кафяво" към "зелено"

Осигуряване само на публично финансиране няма да е достатъчно за постигане на целите на Зеления пакт. Европа се нуждае от радикална промяна на цялата ни икономика, а промяната трябва да започне да се случва още от 2020 г. Днес едва около 5% от икономиката на ЕС се основава на дейности, които са съобразени с климата или са изцяло свързани с Устойчивото развитие. Участието на инвестициите от частния сектор е

задължително. За да позволи на инвеститорите да определят въздействието върху климата и околната среда, което техните пари ще окажат, Европейската комисия трябва да преразгледа директивата за нефинансовата отчетност и да внесе законодателно предложение за подобряване управлението и постигане на финансова устойчивост в големите корпорации и техните инвестиции, така че да се включват задължителна комплексна и надеждна проверка за устойчивост, стратегически подход за развитие и ясни, конкретни и измерими цели. Също така трябва да продължи работата за пълно прилагане на Плана за действие на ЕС за устойчиво финансиране, включително инициране на законодателни предложения относно разработване на рейтинги за устойчивост, включително и от агенциите за кредитен рейтинг. Друг важен аспект е да се предвиди средносрочен преглед на Плана за действие през 2020 г. с цел сливането му с новата Стратегия за "зелено" финансиране, поискана от госпожа фон дер Лайен.

5. ГАРАНТИРАНЕ НА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД, ПРИ КОЙТО НИКОЙ НЕ Е ИЗОСТАВЕН, СПРАВЕДЛИВ ЗА ХОРАТА И ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Въпреки че енергийният и екологичен преход се очаква да бъде като цяло икономически положителен, включително и чрез създаването на нови и допълнителни работни места, чрез създаването на "зелена" икономика и значителни спестявания от здравни разходи и внос на изкопаеми горива, в някои европейски сектори и региони ще възникнат предизвикателства и спад на заетостта в промишлеността. Ако тези промени не се управляват проактивно, това ще се увеличи риска от забавяне на прехода или дори от неговото пълно блокиране. Това важи не само за енергийния сектор, но също така и за секторите на селското стопанство, аквакултурите и рибарството, където устойчивите практики ще създадат нови възможности, при условие че работниците и местните общности бъдат подкрепени за реализиране на прехода.

Макар предложението на новоизбрания председател на ЕК да се създаде фонд на ЕС за справедлив преход бе очаквано, той сам по себе си би бил недостатъчен да измести или замени другото финансиране от ЕС и държавите-членки, съответно няма да бъде достатъчен за поемане на всички разходи за справедливия преход в цяла Европа, особено във въгледобивните и индустриални региони. Фондът, все пак би могъл да предостави първоначалните средства за стимулиращи действия или да иницира други начини за финансиране, подкрепящи справедливия преход. **Фондът за справедлив преход трябва да изпълнява различна роля в сравнение с тази на националните фондове и съществуващите програми на ЕС.** Той трябва да допълва съществуващото финансиране и би могъл да се използва за изграждане на капацитет или като първоначално финансиране за разработване на стратегически планове за прехода на регионално равнище. Фондът, може да бъде използван също така и за информиране и образование на обществеността относно прехода, повишаване на осведомеността за това как да се адаптира към прехода и да се ангажира с него.

В допълнение към създаването на Фонд за справедлив преход, **Европейският зелен пакт трябва да даде яснота относно това, какво представляват правилните действия за справедлив преход. Като начало той следва да изключи всякаква**

възможност за допълнителни инвестиции в използването на изкопаеми горива. Освен това той трябва да гарантира, че правителствата ще въведат ясни рамки за насочване на прехода под формата на дългосрочни планове за прехода на национално и местно равнище, разработени след консултации със засегнатите общности и всички заинтересовани страни. Не на последно място Фондът трябва си поставя да е справедлив и за хората, и за околната среда.

	Защо сме тук Да спрем унищожаването на естествената среда на планетата и да изградим бъдеще, в което хората живеят в хармония с природата. www.wwf.eu

© 1986 Panda Symbol WWF - World Wide Fund For Nature (Formerly World Wildlife Fund)

® “WWF” is a WWF Registered Trademark.

EU Transparency Register Nr: 1414929419-24

За допълнителна информация:

Естер Асин

Директор
Европейски политически офис на
WWF
easin@wwf.eu

Тихо Вандермаесен

Ръководител отдел "Връзки с
обществеността"
Европейски политически офис на
WWF
tvandermaesen@wwf.eu

Георги Стефанов, Ръководител
Програма Климатични промени и
зелена икономика, gstefanov@wwf.bg